

Vedlegg til rådmannsmøtet 7.juni 2017

Sak felles anskaffelse av velferdsteknologisk utstyr gjennom Agderprosjektet:

Fra: Kjetil Løyning

Sendt: 6. mars 2017 18:00

Til: Ole Jørgen Etholm

Kopi: Aase Synnove Hobbesland

Emne: Ønske om sak på møte i Regionråd ØA i april/mai

Hei,

På vegne av RKG så tar jeg kontakt med deg.

Vi har behov for å orientere regionrådene på Agder om status i 3 saker.

1. Samarbeid om responsentertjeneste for trygghets- og varslingsteknologi
  - o Delprosjekt 1: Felles anskaffelse pågår, og 21 kommuner er med gjennom tilslutning og resterende 9 kommuner er med gjennom opsjon.
  - o Delprosjekt 2: Etablering av responsenter, ønsker å komme å inviteres til samarbeid rundt responsentertjenesten. Det er altså delprosjekt 2, som ønsker å presentere seg og invitere til samarbeid.
2. Status i TELMA prosjektet
  - o Dette er et forskningsprosjekt «Felles Telemedisinsk løsning Agder», avstandsoppfølging for personer med kronisk sykdom
  - o Prosjektet har som ambisjon om å involvere alle 30 kommuner på Agder.
3. Status rundt Kristiansand/Agder sin rolle som referansekommune inn mot den nasjonale piloten En innbygger en journal.
  - o Kristiansand med samarbeidskommuner har blitt invitert inn som referansekommune i den nasjonale piloten «En innbygger en journal».
  - o Prosjektkoordinator Irene Henriksen Aune presenterer status i dette.

Er det mulig å få disse sakene opp på regionrådsmøte i april eller mai?

Hvis mulig, kan du sende meg to alternative tidspunkt, så kan jeg undersøke med de aktuelle innleiderne om de kan.

Helst innen mandag 13. mars.

Med vennlig hilsen RKG sekretariat.

Kjetil Løyning

Rådgiver eHelse og velferdsteknologi, Helse- og sosialdirektørens stab

Mobil: +47 934 82 215 | Sentralbord: +47 38 07 50 00 | Besøksadresse: Rådhuskvartalet, Rådhusgata
18

Sak fra Østre Agder næringsforum

Veien videre for næringsarbeid i Østre Agder

Fra: Næringsnettverket i Østre Agder.

Til: Rådmannsgruppen i Østre Agder

Bakgrunn

Rådmannsgruppen har i forbindelse med pågående budsjettprosesser bedt næringsnettverket i Østre Agder skisser hovedmål fremover (hva som er mulig å oppnå gjennom arbeid i næringsnettverket for Østre Agder), hvorvidt det er ønskelig med egne «regionale prosjekter» drevet frem av et Østre Agder sekretariat, og hvilke ressursbehov nettverket ser for seg i tiden fremover.

Dette notatet er tilsvaret på dette fra et samlet næringsnettverket i Østre Agder.

Resultater så langt og justeringer av næringsarbeidet i Østre Agder

Nærings samarbeidet i Østre Agder har gitt betydelig resultater. Både i form av økt samhandling og samarbeid, og i form av konkrete prosjekter. Innenfor samarbeid og samordning er noen eksempler på resultater at:

- Det er skapt tettere bånd. I strategisk næringsplan ble det påpekt at en av hovedutfordringene i vår region var at det var mange overlappende og lite koordinerte tiltak i regionen. Dette er et ikke-problem i dag. Nettverksarbeidet har ført til at vi får god felles forståelse som igjen fører til utvikling i regionen.
- Kommunene har lært mye av hverandre og flere av kommunene har nå stadig flere formelle og uformelle samarbeidet på større og mindre prosjekter og tiltak.
- Froland kommune kommet med i samarbeidet og stiller seg entydig bak nåværende satsning.
- Positiv driv for mer samarbeid mellom plan og næring, og godt samarbeid med ATP-prosjektet som gir et solid grunnlag for å gå videre med næringsarealstrategi i hele regionen.
- Styret i Østre Agder har tatt mer eierskap til næringsarbeidet i regionen
- Følelsen av å tilhøre samme utfordringsbilde har blitt tydeligere. Blant annet har vår felles samfunnsanalyse fra Telemarksforskning blitt et aktivt referansepunkt på tvers av kommunene.
- Østre Agder etablert som et begrep i større grad enn før nærings samarbeidet
- Opprettet og utviklet kommunikasjonsplattformer, som hjemmesider med mer,

På prosjektsiden er noen eksempler på resultater:

- Felles næringsarealbank
- Grenlandsbanen med i NTP
- Kartlegging av muligheter for grønne datasenter. Aktuelle prosjekter både i Froland og i Risør.
- Etablering av felles tomteselskap for Jordøya.
- Solid kunnskapsgrunnlag for å arbeide videre med tillitt.

Selv om vi har oppnådd en del resultater har vi også gjort en del endringer knyttet til både nettverksarbeid, og prioriterte prosjekter på et regionalt nivå for å få en mer positiv drivkraft i samarbeidet.

Fra sommer 2016 har næringsnettverket for Østre Agder derfor justert arbeidet med næringsutvikling på et regionalt nivå. Prioriteringene fra denne prosessen ble vedtatt av styret for Østre Agder 11. november 2016, og detaljert prosjektbeskrivelse ble styret orientert om gjennom sak 05/07, 23. januar 2017. Endringen bygger blant annet på en viktig erkjennelse om at vi i vår region har et sterkt næringsarbeid i hver kommune med resultatmål på kommunenivå. Med et differensiert utfordringsbilde og ulike tradisjoner og kultur for næringsarbeid i de åtte kommunene i vår region har vi sett at det med nåværende organisasjonsmodell er svært utfordrende og lite hensiktsmessig å jobbe tett sammen om det *direkte* næringsarbeidet, og kontakten med lokalt næringsliv på tvers av alle åtte kommunen.

Fra januar 2017 har vi også endret måten næringsnettverket jobber på. Nettverket ønsker nå å være tydeligere på at hovedformålet med næringsnettverkets møter er å samordne aktiviteter, dele erfaringer og ta frem tiltak som bør løftes opp på et regionalt nivå. Hver enkelt næringsmedarbeider har ansvar for tiltak/ prosjekter som er prioritert i sin kommune, og har kontakt med næringsliv og organisasjoner i sin kommune. For arbeidet med regionale prosjekter (under byregionprogrammet) er næringsnettverket kun en referansegruppe. Gjennomføringen foregår i mindre ad-hoc-grupper og involverer, ved behov, aktører innenfor og utenfor næringsnettverket.

Veien videre

Mål for det videre samarbeidet:

Hovedmålet med å samarbeide om næringsutvikling i Østre Agder er å løfte opp og støtte til prosjekter av regional betydning. Det er en lang rekke prosjekter og arbeidsområder det er viktig at man jobber med i Østre Agder- regi. Eksempler på konkrete prosjekter er samarbeidet om næringsareal, større infrastrukturprosjekter, statlige arbeidsplasser, tillitt og det å sikre en regional næringsattraktivitet. For å skape vekst i antall arbeidsplasser er vi sterkere sammen, og vi er nødt til å stå samlet i en regional, nasjonal og global konkurranse.

I tillegg er opprettholdelsen av den møteplassen nettverket i seg selv utgjør svært viktig. Ved å ha et felles nettverk kan vi sikre en god informasjonsflyt rundt hva som skjer i de ulike kommunene, sikre erfaringsdeling og generelt lære av hverandre.

Nettverket fremhever også at det å stå samlet om næringsutvikling i vår region er viktig for å veie opp for fylkessammenslåing og å opprettholde relativ styrke i vår region i det nye Agder.

Justeringer

Nettverket ønsker at ledelsen av nettverket, og av det regionale næringsarbeidet, har en direkte kobling til rådmannsutvalget og styret. Det innebærer at alle saker fra næringsnettverket tas direkte opp med styret fra regionens næringsmedarbeider eller fra leder av nettverket. Regionens næringsmedarbeider bør rapportere direkte til styreleder og/eller leder av rådmannsutvalget.

Prosjektporteføljen på et regionalt nivå må stadig utvikles. På sikt bør vi ha dialog om dette med næringslivsaktører som har et bredt regionalt perspektiv, for eksempel med halvårlige møter. Dette inkluderer de sterke klyngene og NHO.

Nettverket opplever at møteformen og innholdet på nettverksmøtene nå er bra, men vil vurdere å gjøre endringer på møtehyppigheten fremover.

Ressursbehov.

Nettverket er avhengig av stabile og langsiktige driftsrammer. Dette inkluderer at det settes av midler til en full stilling som har sekretariatsfunksjon for næringsnettverket og prosjektlederansvar for regionale prosjekter. Regionens felles ressurs skal ha et bredt strategisk fokus for hele regionen i sitt arbeidet og opprettholde et bredt nettverk mot andre regioner.

I tillegg bør det for næringsnettverkts arbeid være frie prosjektmidler, primært for innkjøp av spisskompetanse til regionale prosjekter.

Sak fra Østre Agder næringsforum

Felles næringsarealstrategi for Østre Agder

Fra: Næringsnettverket i Østre Agder.

Til: Rådmannsgruppen i Østre Agder

Forslag til vedtak: Rådmannsgruppa stiller seg bak forslaget som foreligger fra næringsnettverket og foreslår følgende vedtak for styret i Østre Agder:

Styret i Østre Agder er positive til å delta i en felles politisk samling og diskusjonsmøte der målet er å definere ambisjonsnivå og fremdriftsplan for et videre arbeid med næringsarealstrategi i Østre Agder. Arrangementet skal gjennomføres høst 2017.

På samlingen skal formannskapet i alle kommunene inviteres. Eventuelle vedtak om å delta i en videre prosess fattes kommunevis, og enkeltkommuner skal kunne velge å stå utenfor den videre prosessen.

Bakgrunn

Alle kommunene i Østre Agder, med unntak av Froland, vedtok våren 2015 en felles strategisk næringsplan for Østre Agder. Et satsningsområde i strategisk næringsplan var en felles næringsarealbank. Denne ble lansert i november 2016; www.arealguiden.no/ostreagder. Et naturlig neste steg i regionens felles arbeid med næringsareal er å utvikle en felles næringsarealstrategi. Samtidig som planen ble vedtatt ble det også å opprette et nettverk for næringsmedarbeidere i Østre Agder. Fra august 2016 har Froland også deltatt i nettverket for næringsmedarbeidere. Høsten 2015 ble det også søkt om deltagelse i byregionprogrammet for å finansiere en egen ressurs innen næringsutvikling i Østre Agder.

For å spisse nærings-satsingen Østre Agder vedtok styret i november 2016 fire prioriterte innsatsområder for næringsarbeid i regionen. Disse prioriteringen ble også lagt til grunn for en revidert prosjektbeskrivelse for byregionprogrammet. Styret ble orientert om revidert prosjektplan på styremøte 20.01.17. I februar 2017 ble Froland kommunestyre også orientert om de prioriterte

satsningene i Østre Agder hvor de gav uttrykk for å ønske å delta i det videre arbeidet ut i fra vedtatte prioriteringer. Hele regionen står nå derfor samlet om en felles næringsinnsats.

En av de fire prioriterte innsatsområdene i det regionale arbeidet er areal og transport, herunder et handlingspunkt knyttet til næringsarealstrategi. Her fremgår det at vi innen utgangen av perioden (sommer 2018) skal ha igangsatt et arbeid med felles næringsarealstrategi for regionen, eventuelt gjort en grundig vurdering av mulighetene for å få til dette.

Parallelt med arbeidet med næringsareal innen Østre Agder er det i fire av kommunene i regionen (Grimstad, Arendal, Tvedestrand og Froland) et pågående arbeid med felles areal- og transportplan (ATP). Gjennom et felles areal- og transportarbeid skal regionen rigges for å best mulig sikre og håndtere vekst i årene fremover. Dette blant annet ved å styrke byene og viktige steder ved målrettet lokalisering av arbeidsplasser.

Videre har Kommunene i regionen har også sine interne prosesser knyttet til å utvikle næringsareal. I enkelte av kommunene er det også pågående prosesser knyttet til kartlegging, profilering og videreutvikling av næringsareal.

Det næringsarealmessige arbeidet som foregår gjennom ATP- prosessen, i Østre Agder, og i den enkelte kommune bunner i et ønske om å skape vekst og attraktivitet. For å skape en faglig dialog om arbeidet på de ulike arenaene ble det i regi av Østre Agder og Aust Agder fylkeskommune 31.januar 2017 arrangert en fagsamling mellom næringsmedarbeidere og planmedarbeidere i regionens åtte kommuner, fylkeskommunen og med representasjon fra fylkesmannen. På denne samlingen ble det på tvers av fag og kommuner konkludert med at det er behov for å i større grad ha et overordnet strategisk blick på næringsareal i vår region.

Med utgangspunkt i den faglige forankringen fra samlingen 31.januar, styrets vedtak om prioriterte regionale prosjekter, føringene som ligger i strategisk næringsplan, og målsetningene i ATP Arendalsregionen er det behov for en politisk diskusjon rundt et realistisk ambisjonsnivå og fremdriftsplan for et eventuelt videre arbeidet med næringsarealstrategi for hele regionen.

Regionens felles næringsinnsats må videreutvikles for å høste potensialet som ligger i å se en region i sammenheng. En felles næringsarealstrategi er et viktig grep for å «modne» regionens felles innsats for samfunns- og næringsutvikling. Kommunene er selvstendige og uavhengige med hensyn til arealdisponeringen, og et eventuelt samarbeidet om en felles næringsarealstrategi er frivillig. Strategiens suksess er imidlertid helt avhengig av at de involverte kommunene ser det hensiktsmessig å legge den til grunn i eget planarbeid.

I dette notatet diskuteres videre hvorfor Østre Agder bør ha en felles næringsarealstrategi, hva en næringsarealstrategi i Østre Agder kan være og bør inneholde, samt et forslag til veien videre. Dette er kun ment som et innledende innspill. Ambisjonsnivå og fremdriftsplan for et eventuelt videre arbeid med næringsarealstrategi i Østre Agder vedtas politisk.

Hvorfor skal Østre Agder ha en egen næringsarealstrategi?

Hvor den enkelte virksomhet lokaliserer og utvikler seg, avgjøres i et samspill mellom beslutninger i den enkelte bedrift og offentlig tilrettelegging. Kommunale planer og tilrettelegging sørger for at det finnes gode alternativer å velge mellom, mens det er bedriften som tar avgjørelsen. Et grunnleggende utgangspunkt for å arbeide sammen om en næringsarealstrategi er at kommunene deler bo- og arbeidsmarkedsregion. Næringsarealer befinner seg «tilfeldigvis» i en kommune, men etableringer i en av kommunene er et gode for hele regionen.

Hovedformålet med en næringsarealstrategi er å bidra til å legge til rette for en næringsarealpolitikk som gjør Østre Agder mer konkurransedyktig regionalt, nasjonalt og internasjonalt og å gi en større samlet verdiskapningsevne. Dersom det ikke finnes gode alternativer i regionen, kan bedriften gjøre

lokalisering valg utenfor vår region. Med en bevisst strategi på tvers av kommunene kan vi sikre at vi har areal tilpasset alle aktuelle behov, men samtidig unngå at alle kommuner båndlegger areal for alle typer formål. Det er ikke et mål å legge «over-regionale bindinger» på arealer, men at vi i størst mulig grad står samlet som en region som har en felles holdning til bruk av våre arealer. Gjennom gode strategiske valg kan man på sikt skape enighet på tvers av kommunegrenser om lokalisering og prioriteringer av næringsareal.

Videre kan en næringsarealstrategi innrettes på en måte som sikrer at vi får maksimalt ut av pågående infrastrukturinvesteringer, da særlig ny e-18 Tvedestrand- Arendal, men det er også andre viktige store investeringer regionen må sørge for utnytte. Herunder utviklingen av flyplassen på Gullknapp, utvidelse og tilgjengeliggjøringen av Arendal havn, samt mer langsiktige prosjekter som sammenkoblingen av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen. Med en region som spiller på lag med disse investeringen kan gevinsten være økt fleksibilitet med hensyn til lokalisering for bedrifter, større bredde i tilgang på kompetent arbeidskraft og å generelt styrke næringslivets konkurranseevne. En mer sammenkoblet region med et bredere tilbud bidra til å styrke hele regionens attraktivitet.

Med en grundig analyse i bunnen (herunder trender, fremtidsbilder og utfordringer) som en del av strategiarbeidet vil man videre kunne sikre samsvar mellom næringsarealreserver og fremtidig behov i markedet. Dette vil igjen føre til at man sikrer at regionene har attraktive næringsarealreserver som møter de faktiske behovene i markedet.

Det er også et poeng at en gjennomarbeidet næringsarealstrategi kan løfte øvrig arbeid i ATP Arendalsregionen. Arbeidsplassenes lokalisering har stor betydning for innbyggernes dagligliv i form av transportbehov til og fra jobb, hvilke transportalternativer som kan etableres, hvor lang tid arbeidsreisen tar etc. Bedriftenes lokalisering valg har med andre ord stor betydning for hvordan regionen oppleves blant folk som bor i regionen og det å trekke med hele regionen i strategiske vurderinger knyttet til næringsareal er viktig.

Mer konkret kan målsetningen ved en felles næringsarealstrategi for eksempel være:

- Tilstrekkelig mengde av attraktive areal
- Sikre samsvar mellom næringsarealreserver og -behov
- Spisse profil og dyrke arealenes komparative fortrinn
- Maksimere effekten av ny e-18 og andre infrastrukturtiltak i regionen
- Utvikle næringsarealer som fremmer bærekraftig regionutvikling, herunder en planlegging som legger til rette for mindre bilbruk og økt kollektivandel.
- Øke de regionale næringsarealenes attraktivitet for kunnskaps- og teknologiintensive næringer
- Enighet på tvers av kommunegrenser om lokalisering og prioritering av næringsareal (regionalt samarbeid)
- Sikre effektiv utnyttelse av næringsarealer

Form og innhold i en eventuell regional næringsarealstrategi for Østre Agder

Sluttproduktet fra et arbeid med næringsarealstrategi kan ha ulike ambisjonsnivåer, og ta ulike former. Alt fra enklere prinsipielle retningslinjer, til mer bindende forpliktelser hvor man i større grad blir enig om føringer på tvers av kommunene.

Form og innhold må ta utgangspunkt i hvilket grunnlag man har å bygge videre på. For Østre Agder foreligger det en næringsarealguide, men dette er ikke basert på en grundig nok analyse og kartlegging, og vi har heller ikke hatt temaet næringsarealstrategi til grundig politisk diskusjon tidligere. Nedenfor gir vi noen innledende vurderinger knyttet til hva en strategi bør inneholde i en Østre-agder kontekst.

Arbeidet bør bygge på objektive kriterier for å klassifisere ulike areal. For eksempel ABC- prinsippet med eventuelle regionale tilpasninger – som også har vært benyttet i ATP- arbeidet for Arendalsregionen. Hovedprinsippet her er at virksomheter med høy arbeidsplass- og besøksintensivitet, og som er lite avhengig av bilbruk/biltilgjengelighet, lokaliseres mest mulig sentralt med krav om høy arealutnyttelse og høye kollektivandeler. Virksomheter med lavere arbeidsplassintensitet lokaliseres mindre sentralt med lavere krav til utnyttelse og god tilgang til for eksempel hovedveinett for betjening og distribuering av næringstransporten.

Alle kommunene i vår region har næringsareal med noen tydelige komparative fortrinn. Det gjelder å finne og rendyrke disse fortrinnene, men et viktig premis for strategien er at den bygger opp under byene som vekstmotorer. For vår region vil dette i særlig grad bety Arendal, men også Grimstad kan på enkelte områder fungere som vekstmotor – særlig med tanke på tilknytningen til universitetsmiljøet. I tillegg vil det være naturlig at prosessen definerer og identifiserer noen «strategiske regionale områder». Definisjonen av disse områdene må komme ut i fra størrelse, beliggenhet og innhold, og områdene må få rammebetingelser som gjør at de kan fylle rollen over tid. Enkelte næringer stiller særegne krav til lokalisering vi må sikre at regionen kan møte på både lang og kort sikt. Slike premisser kan være nærhet til naturressurser, kraftforsyningsnett, jernbane, flyplass, havn eller at det er tilgang på dypvannskai. Småbyene og sentraene i regionen har også noen tydelig komparative fortrinn en eventuell strategi må bidra til å understøtte og utnytte.

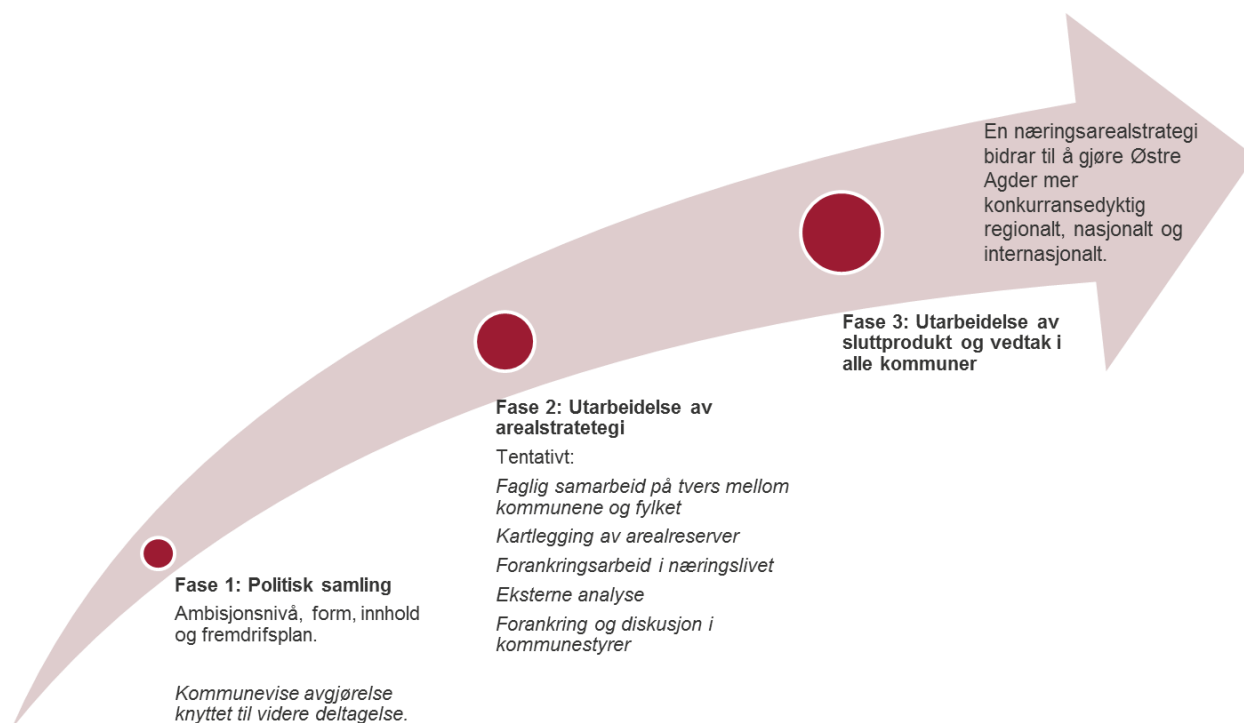
Det er også et viktig poeng at en næringsarealstrategi bør bygge videre på eksisterende planer. Ut over ATP Arendalsregionen er følgende planer viktig: Regional transportplan (RTP), Regional plan for senterstruktur og handel i Aust Agder, Regionplan Agder 2020, VINN Agder (?), Besøk Agder 2030, strategisk næringsplan for Østre Agder og kommunale arealplaner.

Viktigst er kanskje imidlertid å understreke at det er pågående prosesser knyttet til kartlegging, profilering og videreutvikling av næringsareal i flere kommuner det regionale arbeidet må spille på lag med.

Utarbeidelse av næringsarealstrategi

Nedenfor skisseres en tentativ fremdriftsplan med beslutningspunkt etter første fase. Under figuren forklares nærmere hva som ligger i de ulike fasene.

Fase 1: Politisk samling

Det legges altså opp til en innledende politiske samling hvor det bør inviteres bredt fra hele regionen. Dette innebærer hele formannskapet i alle kommunene, samt administrativ ledelse i alle kommunene. I tillegg bør representanter fra næringslivet bli invitert med, både som diskusjonspartnere og som innledere. Målsetningen med samlingen er:

- Politisk eierskap
- Kompetanseheving
- Forankring

Vi ser for oss en heldagssamling med tre hovedbolker, for eksempel:

1. Del 1: innledere og erfaringer fra andre regioner og pågående lokale prosesser
  - Hva bygger vi videre på? Innledere fra pågående lokale prosesser; ATP Arendalsregionen, Næringspolitisk handlingsplan Arendal, utvikling av Grendstøl, etc..
  - Representant fra næringslivet/ eiendomsutvikler: Hva mener vi vil være attraktive areal i fremtiden og faktorer vil være avgjørende for vårt arbeid?
  - Næringsssjefene i vår region om trender, fremtidsbilder og utfordringer. Hvordan jobber vi med dette i kommunene? Hvordan og hvorfor kan et interkommunalt samarbeid bidra til løsninger?
  - Potensielle effekter av en næringsarealstrategi – generelt. Konsulent/ forsker vil få i oppdrag å presentere ulike løsninger for en næringsarealstrategi, potensielle effekter og gi innledende refleksjon rundt mulige grep man kan ta som kommune og region.

2. Del 2: Workshop: Workshop med møter mellom politikk, administrasjon og næringsliv på tvers av kommunegrenser. Hva kan og bør vi gjøre?

- Innleid konsulent leder prosessen og samler innspill

Pause. I pausen utarbeides det konkrete forslag til ambisjonsnivå (form og innhold) og fremdriftsplan.

Del 3: Diskusjon over forslag.

- Presentasjon av forslag.
- Kommunevise vedtak/diskusjon om deltagelse i en videre prosess. *Avhengig av kostnadsrammer og grad av forpliktelse for resterende deler må dette muligens avgjøres av kommunestyrene.*

Fase 2: Utarbeidelse av strategi

Nedenfor presenteres noen prosesser og analyser vi mener bør være del av det videre regionale arbeidet. I forbindelse med det arealstrategiske arbeid i kommunene, og i arbeidet med ATP Arendalsregionen er det gjort grundig analyse, samt gjennomført prosesser både mot næringsliv og politisk ledelse. I utarbeidelse av en arealstrategi for Østre Agder vil vi i størst mulig grad ta utgangspunkt i dette arbeidet og supplere der det er behov.

Kartlegging av arealreserver og eksisterende næringsliv

En kartlegging av arealreserver er et viktig utgangspunkt for veien videre. Vi har stort behov for å vite mer om hva som eksisterer i den enkelte kommune, og på tvers mellom kommunen. Samtidig som vi trenger å skape oversikt over arealreserver er det også behov for en objektiv kartlegging av dagens arbeidsplasser i regionen. Hvor er arbeidsplassene konsentrert og hvilken type arbeidsplasser finner vi hvor?

Lokaliseringsbehov blant lokalt næringsliv og potensielle etablerer

For å mer systematisk kartlegge behovene blant både lokalt næringsliv og hos potensielle etablerer må det gjøres en mer systematisk analyse av behovene. En slik analyse kan for eksempel innebære følgende punkter:

- a. Analyse av bedrifter som har etablert eller relokalisert seg innenfor Østre Agder de siste årene
- b. Intervju med et utvalg bedrifter i og utenfor regionen
- c. Spørreundersøkelse
- d. Trendanalyse og framtidsutsikter. Hva er relevante næringsområder for dagens og morgendagens bedrifter?
- e. Se til komparative fortrinn – hva er det Østre Agder og utvalgte areal internt tilby i konkurranse (og samspill) med omkringliggende regioner? (SWOT)

Forankringsarbeid i næringslivet (involvering)

a. Etablere felles forståelse på tvers av kommunegrenser og med næringsliv

Arbeidet med næringsarealstrategi skal rigge oss for å tiltrekke nye etablerer, men først og fremst skal vi tilrettelegge for vekst i eksisterende næringsliv. Med en tett dialog og samspill med næringslivet kan vi få til dette. Det vil derfor være naturlig at det opprettes en referansegruppe fra næringslivet som holdes løpende orientert, samt at det arrangeres en eller flere brede samlinger for næringslivet.

Forankring og diskusjon i kommunestyre og styret i Østre Agder

Like viktig som forankring blant næringslivet er det at vi hele tiden har en forankring og forståelse for prosessen i regionens kommunestyre. Det bør derfor holdes orienterings- og drøftingsmøter løpende gjennom hele prosessen. Styret i Østre Agder bør få oppdateringer om arbeidet på samtlige styremøter i prosjektperioden.

Faglig samarbeid næring og plan i kommunene og i fylkeskommunene

Det bør arrangeres en oppfølgende samling fra møte i januar der vi legger opp til en videre dialog mellom aktørene for å skape den rette forankringen og eierskapet blant fagmedarbeiderne. Det er også viktig at vi sikrer en løpende forankring og samkjøring med pågående ATP- prosess.

Fase 3: Sluttprodukt og vedtak i alle kommuner

Utarbeidelse av sluttprodukt og vedtak i alle kommuner

Næringsarealstrategien vil gjelde for Østre Agder, men regionen har ikke ett organ for gjennomføring og oppfølging av strategien. Skal strategien bli realisert er den avhengig av at enkeltkommunene og fylkeskommunen hver på sin måte finner strategiene hensiktsmessige og innarbeider dem i sine plandokumenter. Når arbeidet med næringsarealstrategi skal slutføres er det derfor viktig at kommunestyrene i hele regionene føler et aktivt eierskap. Dette innebærer at de har vært involvert i hele prosessen og at de har kunnet påvirke sluttproduktet.

Ut over at strategien gjøres om til handling i den enkelte kommune har man forhåpentlig en økt bevissthet om våre felles areal og deres ulike kvaliteter gjennom prosessen. Basert på denne bevisstheten bør regionen som helhet og gjennom Østre Agder jobbe aktivt mot en mer systematisk markedsføring av arealene.

Finansieringsbehov og budsjett

Østre Agder næringsnettverk har 100 000,- i ubrukte skjønnsmidler som kan benyttes til å arrangere den første politiske samlingen. Skjønnsmidlene antar vi dekker alle utgifter knyttet til fase 1, inkludert prosessledelse og eventuelle innkjøp av underlagsanalyser.

For den videre prosessen er det i dag avsatt 226 000 knyttet til næringsarbeid i frie prosjektmidler i budsjettet for 2017. Om lag 150 000 kan frigjøres for dette arbeidet. Med utgangspunkt i det skisserte rammeverket over vil en utarbeidelse av felles næringsarealstrategi ha minimum følgende finansielle behov:

Forslag til budsjett for utarbeidelse av næringsarealstrategi for Østre Agder		
1	Fagsamling næring og plan	
	Beverting og møtelokaler	20 000
2	Kartlegging av arealreserver	
	Utarbeides av fylkeskommunen	0
3	Forankringsarbeid i næringslivet	
	Informasjonsmateriell	20 000
	Beverting og møtelokaler	30 000
4	Ekstern analyse	
	Ekstern analyse (konsulent)	300 000
5	Forankring og diskusjon i kommunestyre	
	Informasjonsmateriell	20 000
6	Utarbeidelse av sluttprodukt og vedtak i alle kommuner	
	Informasjonsmateriell	20 000
	Totalt	410000
	Prosjektmidler	150 000
	Øvrig finansieringsbehov	260 000

Vi gjentar at form og innhold i den videre prosessen avgjøres i fase 1, men foreløpige beregninger tilsier at det er behov for en ekstrafinansiering på om lag 260 000,-. Det kan være muligheter for noe finansielt bidrag fra fylkeskommunene og ATP-prosjektet, samt over Østre Agders budsjettet for 2018.

Prosjektet ledes av Østre Agders sekretariatet under forutsetning at prosessen slutføres innen sommeren 2018. Ut over prosjektledelse forutsetter prosessen at alle kommunene stiller administrative ressurser til disposisjon.

ØSTRE AGDER BRANNVESEN - SAMARBEIDSAVTALE

1. Kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Risør, Gjerstad, Vegårshei og Åmli har inngått samarbeidsavtale om felles brannvesen, i samsvar med ~~brannvernlovens~~ Brann- og eksplosjonsvernloven § 9, 4. ledd og ~~kommunelovens~~ Kommuneloven § 28-1 b. Spørsmål: Sjekk om det er 28-1 b dere mener. 28 b finnes ikke.
2. Samarbeidet gjelder de oppgaver som tilligger hver enkelt kommune etter — Brann- og eksplosjonsvernloven~~brannvernlovens~~ § 11.
3. Fellesbrannvesenet er formelt/forvaltningsmessig etablert og operativt fra 01.01.2008. Fra samme tidspunkt ble det opprettet en samarbeidsavtale. Herværende avtale erstatter avtalen fra 2008 med virkning fra (tidspunkt). Denne samarbeidsavtale gjelder fra samme tidspunkt og inntil videre.
4. Arendal er vertskommune, og har derved ansvar for fellesbrannvesenets økonomiske drift (budsjett, regnskap, revisjon). Videre har vertskommunen arbeidsgiveransvar for alt brannvesenets personell.
5. Rådmennene i deltakerkommunene møtes til et styrings-, status- og budsjettmøte om fellesbrannvesenet en gang pr år, fortrinnsvis på våren og senest innen utgangen av mai.
6. Brannvesenet ledes av en brannsjef, som er delegert vesentlige deler av kommunens myndighet etter brannvernlovgivningen, iht særskilt delegasjonsinstruks.
7. Brannvesenets organisasjon, bemanning, beredskap og utrustning, følger av gjeldende brannvernlovgivning og av felles brannordning basert på siste oppdaterte ROS analyse for hver enkelt kommune/brannsamarbeidet.

8. Ved overgang til felles brannvesen ~~overføres-ble~~ utrykningskjøretøyer og annet relevant utstyr på deltakerkommunenes brannstasjoner, ~~overført~~ vederlagsfritt til fellesbrannvesenet. Verdien av dette ~~takseres-ble~~ taksert av en utenforstående fagkyndig, sammen med en representant for avgivende kommune og en representant for vertskommunen.
9. Brannstasjonene og depotene eies av vedkommende kommune og stilles vederlagsfritt til disposisjon for fellesbrannvesenet. Fellesbrannvesenet er ansvarlig for renhold og løpende drift (strøm, olje, snørydding mv). Vedkommende kommune er ansvarlig for bygningsmessig vedlikehold, kommunale avgifter og byggforsikring, og er ansvarlig for nødvendige bygningsmessige utvidelser eller fornyelser.
10. Hver enkelt kommune har ansvar for at vannverket er operativt mht slokkevann. Vedkommende kommune sørger for nødvendig merking, ettersyn og vedlikehold av brannkummer/hydranter, herunder snørydding.
11. Fordeling av fellesbrannvesenets årlige driftsutgifter baseres på at hver kommune skal betale en andel som står i forhold til kostnaden med å ha eget brannvesen på samme nivå. Andelene er beregnet til:

- Arendal kommune 56,4 %
- Froland kommune 5,4 %
- Tvedestrand kommune 11,0 %
- Risør kommune 15,2 %
- Gjerstad kommune 4,2%
- Vegårshei kommune 4,1 %
- Åmli kommune 3,7 %

Dette gjelder ikke driftsutgiftene til feiing og feiertilsyn, som fordeles på kommunene iht antall feiepliktige piper pr år.

Kommunene betaler sine andeler til vertskommunen Arendal i 4 like avdrag – hhv 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. Merforbruk/underforbruk avregnes og gjøres opp inneværende driftsår, med frist 1. februar året etter.

Kostnadsfordeling tas opp til ny vurdering og beslutte etter at ny ROS-analyse foreligger.

Spørsmål: Hvem bestemmer at slik analyse skal gjennomføres? Hvem gir forutsetninger mv. for slikt arbeid? Hvem beslutter etter at analysen er gjennomført? Kommunestyrene må vel

inn i bildet her. Slik avsnittet nå er formulert er det for vagt, og dermed vanskelig å gå inn for. Senere evalueres kostnadsfordelingen hvert 5.år, eller ved endring av beredskapsnivået i en av kommunene. Forslag til ny formulering: Kostnadsfordelingen tas opp til ny vurdering hvert 4. år, eller ved vesentlig endring av beredskapsnivået i en eller flere kommuner. Første gjennomgang skjer i 20xx, med bakgrunn i en ny ROS-analyse. Plan for ROS-analyse og vurdering av kostnadsfordelingen legges frem for rådmennene i forkant av arbeidet. Nye fordelingsnøkler og vesentlige endringer i driftsnivå må godkjennes av kommunestyrene.

~~12. Investeringer til utrykningskjøretøy og annet brannutstyr fordeles iht overnevnte prosentandeler, uavhengig av hvilken brannstasjon utstyret lokaliseres til. Kapitalutgiftene i forbindelse med investeringskostnadene (lånepptak) fordeles samarbeidskommune ved utgangen av hvert driftsår, med frist 1. februar. Rentenivået settes etter selvkostprinsippet med kalkylrente.~~

Investeringer til utrykningskjøretøy og annet brannutstyr fordeles iht overnevnte prosentandeler, uavhengig av hvilken brannstasjon utstyret lokaliseres til. Kommunene betaler sine andeler til vertskommunen i det året investeringen ble foretatt. Arendal sender kommunene en egen faktura på dette primært innen utgangen av aktuelt år, senest innen 1. februar året etter.

~~I forbindelse med investeringskostnaden hvert år settes det opp egen avtale om 10 års nedbetalingstid for hvert enkelt investeringsprosjekt. Rentenivået fastsettes etter kommunalbankens 10 års fastrente på investeringstidspunktet. For andre typer investeringer så skal dette avtales særskilt, med utgangspunkt i 20 års nedbetaling. Kommunene betaler sine andeler til vertskommunen Arendal i 4 like avdrag hhv 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. Merforbruk/underforbruk avregnes og gjøres opp inneværende driftsår, med frist 1. februar.~~

~~13.12.~~ _____ Tvist om forståelse av avtalen avgjøres med bindende virkning av voldgift etter tvistemålslovens bestemmelser.

~~14.13.~~ _____ Avtalen kan sies opp av en av kommunene, med 18 måneders varsel.

~~15.14.~~ _____ Ved eventuell uttreden skal vedkommende kommune gi innsatspersonell og feiere dimensjonert for denne kommunen, tilbud om tilsvarende stilling.

~~16.~~15. Ved eventuell uttreden skal vedkommende kommune ha tilbake utstyr for en verdi tilsvarende ~~det kommunen overførte ved inngangen og i forbindelse med oppgradering~~ prosentandelen oppgitt i punkt 11., For verdifastsettelse i den forbindelse gjelder det samme som under pkt 8.

16. Ordningen med interkommunalt/felles brannvesen, herunder organisasjons- og driftsmodell, evalueres etter 2 års drift. Kommentar: Kan ikke dette punktet utgå? Det er samme tekst som i avtalen fra 2008.

17. Den enkelte kommune delegerer til Arendal kommune å føre internkontroll ved Østre Agder Brannvesen for å sikre at tjenesten som utføres er i samsvar med krav fastsatt i lov. Arendal kommune er ansvarlig for å utarbeide og vedlikeholde internkontrollrutiner, samt gjennomføre årlig internkontroll på tjenestestedene etter gjeldende lover og regler.

Underskrifter:

_____

Sted og dato

_____

For Froland kommune

_____

For Risør kommune

_____

For Vegårshei kommune

_____

For Arendal kommune

_____

For Tvedestrand kommune

_____

For Gjerstad kommune

_____

For Åmli kommune

_____

Forslag til Økonomiplan Østre Agder

Leder HLF

	Folketal	%	Variabel			2018	2019	2020	2021
0901 Risør	6 936	7,50	15000	12500	27500	28000	28000	28000	28000
0904 Grimstad	22 692	24,55	49100	12500	61600	62000	62000	62000	62000
0906 Arendal	44 574	48,22	96440	12500	108940	109000	109000	109000	109000
0911 Gjerstad	2 511	2,72	5440	12500	17940	18000	18000	18000	18000
0912 Vegårshei	2 104	2,28	4560	12500	13060	13000	13000	13000	13000
0914 Tvedestrand	6 051	6,55	13100	12500	25600	26000	26000	26000	26000
0919 Froland	5 713	6,18	12360	12500	24860	25000	25000	25000	25000
0929 Åmli	1 856	2,01	4020	12500	16520	17000	17000	17000	17000
	92 437	100,00	200000	100000		298000			

NOTE 1

Samarbeid utviklingscenter for sykehjem	%	Variabel	fast	2018(fond)	2019	2020	2021	
0901 Risør		7,5	9750	8750	18500	19000	19000	19000
0904 Grimstad		24,6	31980	8750	40730	41000	41000	41000
0906 Arendal		48,2	62660	8750	71410	71000	71000	71000
0911 Gjerstad		2,7	3510	8750	12260	12000	12000	12000
0912 Vegårshei		2,3	2990	8750	11740	12000	12000	12000
0914 Tvedestrand		6,6	8580	8750	17330	17000	17000	17000
0919 Froland		6,2	8060	8750	16810	17000	17000	17000
0929 Åmli		2,1	2730	8750	11480	11000	11000	11000
			130000	70000	200000			

Note 2

Legevakt	avrundet 2018			2018	2019	2020	2021
0901 Risør	7,5	63000	63000	63000	63000	63000	63000
0904 Grimstad	24,6	206640	207000	207000	207000	207000	207000
0906 Arendal	48,2	404880	405000	405000	405000	405000	405000
0911 Gjerstad	2,7	22680	23000	23000	23000	23000	23000

0912 Vegårshei	2,3	19320	19000	19000	19000	19000	19000
0914 Tvedestrand	6,6	55440	55000	55000	55000	55000	55000
0919 Froland	6,2	52080	52000	52000	52000	52000	52000
0929 Åmli	2,1	17640	18000	18000	18000	18000	18000
		840000	842000				

Note 3

Brannvesen	Dykkerberedskap			2018	2019	2020	2021
0901 Risør	6 936	34680	35000	35000	35000	35000	35000
0904 Grimstad	22 692	113460	113000	113000	113000	113000	113000
0906 Arendal	44 574	222870	223000	223000	223000	223000	223000
0911 Gjerstad	2 511	12555	13000	13000	13000	13000	13000
0912 Vegårshei	2 104	10520	11000	11000	11000	11000	11000
0914 Tvedestrand	6 051	30255	30000	30000	30000	30000	30000
0919 Froland	5 713	28565	29000	29000	29000	29000	29000
0929 Åmli	1 856	9280	9000	9000	9000	9000	9000

Note 4

Brannvesen	Beredskap + nødnett			2018	2019	2020	2021
	Andel						
0901 Risør	15,2	174800	175000	175000	175000	175000	175000
0906 Arendal	56,4	648600	649000	649000	649000	649000	649000
0911 Gjerstad	4,2	48300	48000	48000	48000	48000	48000
0912 Vegårshei	4,1	47150	47000	47000	47000	47000	47000
0914 Tvedestrand	11,0	126500	127000	127000	127000	127000	127000
0919 Froland	5,4	62100	62000	62000	62000	62000	62000
0929 Åmli	3,7	42550	43000	43000	43000	43000	43000

1150000

Note 5

Østre Agder skoleforum Fellesressurs utdanning

	Folketalet ved utgå%	Variabel				2018	2019	2020	2021
0901 Risør	6 936	7,50	15000	12500	27500	28000	28000	0	0
0904 Grimstad	22 692	24,55	49100	12500	61600	62000	62000	0	0
0906 Arendal	44 574	48,22	96440	12500	108940	109000	109000	0	0
0911 Gjerstad	2 511	2,72	5440	12500	17940	18000	18000	0	0
0912 Vegårshei	2 104	2,28	4560	12500	17060	17000	17000	0	0
0914 Tvedestrand	6 051	6,55	13100	12500	25600	26000	26000	0	0
0919 Froland	5 713	6,18	12360	12500	24860	25000	25000	0	0
0929 Åmli	1 856	2,01	4020	12500	16520	17000	17000	0	0
	92 437	100,00	200000	100000		302000			

Note 6

Summert note 1 til 6	2018	2019	2020	2021
0901 Risør	348000	348000	320000	320000
0904 Grimstad	485000	485000	423000	423000
0906 Arendal	1566000	1566000	1457000	1457000
0911 Gjerstad	132000	132000	114000	114000
0912 Vegårshei	119000	119000	102000	102000
0914 Tvedestrand	272000	272000	255000	255000
0919 Froland	210000	210000	185000	185000
0929 Åmli	115000	115000	98000	98000
	3247000			

Fysioterapi	Felles Lymfødem	Andel	2017	2018	2019	2020	2021
0901 Risør	6 936	7,8	17000	34000	34000	34000	34000
0904 Grimstad	22 692	25,6	55000	110000	110000	110000	110000
0906 Arendal	44 574	50,4	108000	217000	217000	217000	217000
0911 Gjerstad	2 511	2,8	6000	12000	12000	12000	12000
0912 Vegårshei							
0914 Tvedestrand	6 051	6,8	15000	29000	29000	29000	29000
0919 Froland	5 713	6,5	14000	28000	28000	28000	28000

	88 477		215000	430000	430000	430000	430000
--	--------	--	--------	--------	--------	--------	--------

note 7

Fysioterapi	Manuell terapi		2017	2018	2019	2020	2021
0901 Risør	6 936	7,8	0	0	17000	34000	34000
0904 Grimstad	22 692	25,6	0	0	55000	110000	110000
0906 Arendal	44 574	50,4	0	0	108000	217000	217000
0911 Gjerstad	2 511	2,8	0	0	6000	12000	12000
0912 Vegårshei							
0914 Tvedestrand	6 051	6,8	0	0	15000	29000	29000
0919 Froland	5 713	6,5	0	0	14000	28000	28000
	88 477				215000	430000	430000

note 8

Fysioterapi	barnefysioterapi		2017	2018	2019	2020	2021
0901 Risør	6 936	8,1	0	17000	35000	35000	35000
0904 Grimstad	22 692	26,4	0	57000	114000	114000	114000
0906 Arendal	44 574	51,9	0	112000	223000	223000	223000
0912 Vegårshei							
0914 Tvedestrand	6 051	7,0	0	15000	30000	30000	30000
0919 Froland	5 713	6,6	0	14000	28000	28000	28000
	85 966			215000	430000	430000	430000

Note 9

Fysioterapi	Psykomotorisk		2017	2018	2019	2020	2021
0901 Risør	6 936	7,8	0	17000	34000	34000	34000
0904 Grimstad	22 692	25,6	0	55000	110000	110000	110000
0906 Arendal	44 574	50,4	0	108000	217000	217000	217000
0911 Gjerstad	2 511	2,8	0	6000	12000	12000	12000
0914 Tvedestrand	6 051	6,8	0	15000	29000	29000	29000
0919 Froland	5 713	6,5	0	14000	28000	28000	28000

	88 477		215000	430000	430000	430000
--	--------	--	--------	--------	--------	--------

Note 10

Fysioterapi samlet	Sum	2017	2018	2019	2020	2021
0901 Risør		17000	68000	120000	137000	137000
0904 Grimstad		55000	222000	389000	444000	444000
0906 Arendal		108000	437000	765000	874000	874000
0911 Gjerstad		6000	18000	24000	36000	36000
0912 Vegårshei		0	0	0	0	0
0914 Tvedestrand		15000	59000	103000	117000	117000
0919 Froland		14000	56000	98000	112000	112000
		215000	860000	1499000	1720000	1720000

Ehelsekoordinator	Andel	2017	2018	2019	2020	2021
0901 Risør	6920 7,54	21000	6 936 7,5	85000	85000	85000
0904 Grimstad	22550 24,57	68000	22 692 24,55	277000	277000	277000
0906 Arendal	44313 48,29	133000	44 574 48,22	544000	544000	544000
0911 Gjerstad	2473 2,69	7000	2 511 2,72	31000	31000	31000
0912 Vegårshei	2036 2,22	6000	2 104 2,28	26000	26000	26000
0914 Tvedestrand	6014 6,55	18000	6 051 6,55	74000	74000	74000
0919 Froland	5618 6,12	17000	5 713 6,18	70000	70000	70000
0929 Åmli	1847 2,01	6000	1 856 2,01	23000	23000	23000
		275000		1128000		

Note 11

Østre Agder	Summert	2017 -ramme	2018	2018	2019	2020	2021
0901 Risør		21000	19000	461000	553000	542000	542000
0904 Grimstad		68000	41000	875000	1151000	1144000	1144000
0906 Arendal		133000	71000	2343000	2875000	2875000	2875000
0911 Gjerstad		7000	12000	162000	187000	181000	181000

0912 Vegårshei	6000	12000	127000	145000	128000	128000
0914 Tvedestrand	18000	17000	370000	449000	446000	446000
0919 Froland	17000	17000	302000	378000	367000	367000
0929 Åmli	6000	11000	121000	138000	121000	121000
	275000	200000	4761000	5876000	5804000	5804000

Redusert ramme KØH

Samlet

	2018	2019	2020	2021
	-2000000	-2000000	-3000000	-3000000

Blått fondsfinansiering

Rødt anbefales foreløpig å utsette avgjørelse

Grønt endrede forutsetninger